№ 15. Ausgabe B.

ГОМАН

Цэна с перэсылкай і дастаукай да хаты:

на 1 год—4 м. 80 фэн., на ½ году—2 м. 40 ф., на 3 месяцы—1 м. 20 ф., на 1 мес.—40 фэн.

Беларуская Віленская часопісь

выходзіць два разы у тыдзень: у аўторкі і пятніцы.

Адрэс рэдакцыі: Вільня, Завальная 7.
Адрэс адміністрацыі і экспэдыцыі: М. Стэфанская 23.

Цэна абвестак:

на 4-ай старане за радок дробнымі літэрамі — 25 фэніг.; дробные абвесткі — па 5 фэн за слова. Абвесткі аб сьмерці — 60 фэн. за лінейку дробн. друкам.

№ 15 (107). Год II. Вільня, 20 лютаго 1917 г. Цэна 5 фэн. (3 кап.).

Ціш перад бурай.

19 лютаго.

Заходні тэатр:

На большай часьці фронту быў густы туман, каторы агранічываў работу лятуноў і артылерыі і дапускаў толькі патрульные опэрацыі.

Дзякуючы асьцерожнасьці нашых войск у акопах, чысьленые опэрацыі ворагоў не удаліся. Нашым разведчыкам удалося прывясьці некалькі палонных.

Усходні тэатр:

Нічога выдатнага.

Македонскі фронт: Сустрэчы пярэдніх варт і, мейсцамі, артылерыйскіе бітвы.

Два самалёты ворагоў збіты.

Турэцкае апавешчэньне.

КОНСТАНТЫНОПОЛЬ. На поўдні ад Тігра ворагі 17 лютаго, пасьля падгатоўкі агнём, штурмавалі нашы пазыцыі пры Фэляйі. Ворагу ўдалося на момэнт уварвацца на нашу пазыцыю, але пасьля ён быў адтуль выкінут, і яго брыгада знішчэна зусім. Мы ўзялі 1 афіцэра, 60 салдатоў, кулемёт і некалькі аўтоматычных стрэльб.

Пры Дарданэльлях мы збілі англіцкі самалёт, каторы папаў у нашы рукі блізка зусім цэлы. Яго можна будзе направіць.

Заява турэцкага вэзыра.

КОНСТАНТЫНОПОЛЬ. Новы вялікі вэзыр, Талаат-паша, гэтак сказаў у парлямэнці: „Нашы ворагі заявілі аб сваім жаданьні выкінуць нас с Константынополя і с суседзтва з марскімі пралівамі у Анатолію. На гэтые сьмешные грозьбы нашых ворагоў атказываем: мы не уступім Константынополя, пакуль будзе жыў хоць адзін осман. Мы прадоўжым гэту вялізарную вайну поруч з нашымі адважнымі саюзьнікамі датуль, пакуль нашы ворагі не прызнаюць нашаго права на жыцьцё“.

Парлямэнт выказаў новаму вялікаму вэзыру сваё давер'е ўсемі галасамі.

Карміленьне Англіі коштам Расеі.

БЭРН. «Bund» даведаўся с Пецярбурга аб прэдлажэньні англіцкаго правіцельства вывясьці з Расеі 80 мільёноў пудоў пшаніцы.

«Русск. Ведом.» кажуць, што гэткі вываз паставіць самую Расею ў цяжкое палажэньне. Але праўда, што дзеля павышэньня валюты расейскаго рубля за граніцай вывазу пшаніцы можна жадаць.

Францускіе напасьці на расейскі урад.

ШТОКГОЛЬМ. Францускі міністэр Думэрг у гутарцы з адным журналістам кінуў вельмі цяжкіе абвіненьня расейскаму правіцельству, каторае працівіцца клічу: „Усё дзеля вайны!“ Затое ён хваліць згодлівасць і саюзьніцкую вернасць расейскаго грамадзянства. У расейскіх правіцельственых кругах гэтые напасьці зрабілі вялікую прыкрасць.

Неспакойство у Расеі.

ШТОКГОЛЬМ. «Русск. Сл.» кажэ, што ў тарговых і банкоўскіх кругах Расеі вельмі непакояцца с прычыны нямецкай падводнай вайны. Факт, што праз яе прывоз і вываз вельмі агранічыліся, мае для Расеі дужа сумные пасьледзтвы, бо яна прывазіла сабе морэм надта многа тавароў. З гэтай прычыны газэта прэдлагае, каб Англія і Францыя ужылі-бы процi падводных лодак усіх способоў, якіе толькі могуць суліць удачу.

Перад зменай „курсу“.

МАСКВА. «Русск. Сл.» даносіць, што імператар прыняў Штырмэра і Протопопова на агульнай аўдыэнцыі. Гэта вызывае тым вялікшае ўражэньне, што перад тым цар прыняў быў Трэпова.

Як даносяць, цар прыняў Штырмэра і Трэпова надта міласьціва.

Протопопов радзіць, каб Штырмэру і Трэпову далі-бы кіраўнічые мейсцы, ды каб яны гэтак узмацавалі сілу правых партій дзеля змаганьня проці Думы і каб разбіць паступовы блок.

Як пішуць «Бірж. Вед.», Протопопов спадзяецца, што пры новых выбарах паступовы блок утраціць прынамсі 30 дэпутацкіх мейсц. Апрыч таго ён спадзяецца паддзержкі работнікоў, нездаволеных работай Дзержаўнай Думы.

Пасыўная таргоуля Англіі.

ЛОНДОН. „Times“ пішэ, што у студню ў Англію прывезьлі тавароў на 90.565311 фунтоў стэрл., а вывезьлі толькі на 46.860.542 ф. стэрл.

Ціш перад бурай.

Нямецкіе апавешчэньня за апошніе тыдні даносяць адно толькі аб патрульных опэрацыях і наступленьнях разведчыкоў. Апавешчэньня пішуць: тут узято 17 палонных, там — 6, у іншым мейсцы — 32. Большая часць чытачоў, прачытаўшы гэта, пэўне нездаволеные аткідаюць газэту, кажучы: „вось, знайшлі аб чым пісаць: 17 палонных!“ Але нездавольство іх тлумачыцца поўнай незнаёмасьцю іх са значэньнем гэтых патрульных опэрацый. Папраўдзі, яны маюць надта вялікае значэньне, і ад умеласьці правадзіць іх і паводлуг іх рэзультатоў зрабіць правільны вывад залежыць ход ня толькі найбліжэйшых опэрацый, але мо' і ўсяе сусьветнай вайны. Бо вядома ўсім, дый тым болей не становіць гэта сэкрэту для генэральных штабоў ваюючых старон, што мы стаімо перад пачаткам незвычайна важных прыпадкоў, мо' найважнейшых за ўвесь час вайны. Абедзьве ваюючые стороны прыгатаўляюцца да таго, каб зрабіць сваім ворагам нішчучый удар. Пры цяперашніх аграмадных фронтах ад Балтыцкаго да Чорнаго мора і ад каналу Ляманш да Альп гэтые фронты, само сабо, ня могуць быць усюды роўна сільные. Кожная старана, манючыся пачаць наступленьне на якім-колечы пункце фронту, спягівае на гэты пункт памалу і неўзнак вялікшые сілы— як салдатоў, так і снарады, каб мець перэвагу над ворагамі. І вось цяпер, калі трэба спадзевацца гэтых наступленьнёў кожын момэнт, вельмі важна перэканацца, на якіх адрэзках ворагі узмацавалі свае сілы. Дзеля гэтаго кожная старана на ўсіх сваіх фронтах робіць разведкі, аб якіх нам даносяць ваенные апавешчэньня, паведамляючы аб узяцьці ў палон гэтулькі-то палонных. З нумероў палкоў, да якіх належаць узятые палонные, генэральны штаб даведываецца, якіе палкі прыйшлі на той адрэзак, ці адыйшліся адтуль на іншы пункт. Калі-б аднэй старане ўдалося сабраць дзе-колечы значные сілы, а ворагі аб гэтым ня ведалі-бы і не здалелі-бы прыгатавацца да адпору, дык іх ждже немінучы разгром. Гэткая катастрофа спаткала два гады таму назад расейскую 10 армію пад камандай Сівэрса, проці каторай Гіндэнбургу ўдалося цішком сабраць перэважываючые сілы. Пагібель 10 арміі была рэзультатам не здрады жандарскаго палкоўніка Мясаедова, а уменьня нямецкаго глаўнакамандуючаго так падвязьці патрэбные сілы, што аб гэтым расейская каманда зусім ня ведала.

Можна напэўна сказаць, што саюзьнікі прыгатаўляюць вялізарнае наступленьне з незвычайна чысьленымі сіламі. Невядома толькі адно: на якім адрэзку? Атказ на гэтае пытаньне і могуць даць толькі рэзультаты штодзенных патрульных разведак, аб якіх мы чытаем у ваенных данясеньнях і якіе несьведомые людзі лічаць зусім неважнымі.

Чытаючы расейскіе апавешчэньня, мы там гэткіх вестак не бачым, або спатыкаемся з імі вельмі рэдка. З гэтаго можна зрабіць бадай зусім пэўны вывад, што пастаноўка разведкі ў расейцоў, быўшая заўсёды слабой, астаецца гэткай-жэ самай і цяпер, ды што расейскі генэральны штаб за 31 месяц крываваго змаганьня нічога не навучыўся і забыўся аб усіх горкіх навуках сусьветнай вайны.

Трайны пратэст.

Справа далейшай будучыны Галічыны, каторай—сьледам за апавешчэньнем незалежнасьці Польшчы—была дадзена абецанка пашырыць яе аўтономные правы, пайшла дзіўнай на першы пагляд дарогай: проці гэтаго ўсемі сіламі выступае добрая палавіна жыхароў Галічыны—ўвесь тамтэйшы украінскі народ. У „Гомане“ ўжо выясьнялася прычына гэтаго: пры пашырэньні правоў Галічыны і незалежнасьці яе ад агульна аўстрыяцкаго парлямэнту ў гэтай старонцы ўласць пападзе ў рукі палякоў, а украінцы бачуць у польскім панаваньні найвялікшую грозьбу для сябе. І затым-то украінскае грамадзянство і ўсе украінскіе палітыкі працуюць цяпер, не пакладаючы рук, дзеля таго, каб дадзеная палякам абецанка не магла быць споўнена ў такой формі, як хочуць палякі.

Запраўды, небаспечнасць украінцам грозіць вялікая. Мы на сабе спазналі, што польская палітыка робіць з народамі, над якімі палякам так ці іначэй удалося запанаваць: іх інтэлігенцыя і вышэйшые станы апалячываюцца, а „просты“ народ абертаецца ў нявольнікоў-прыганятых, у душы каторых забіваецца сьведомасць чэлавечых правоў, сьведомасць іх нацыональнасьці і права на самабытнае жыцьцё. І украінцы, разумеючы гэта, згуртавалі цяпер усе свае чынные грамадзкіе сілы каля аднэй ідэі: не даць паняволіць сябе палякам!

У пачатку лютаго месяца у Львові адбыўся з'езд членоў пашырэнаго украінскаго народнаго камітэту і давераных людзей украінскай народнай партіі. З'езд гэ-

ты, абсудзіўшы ўсестаронна палітычнае палажэньне украінскаго народу і вышэйпаменёную грозьбу с прычыны праекту аб Галічыне, прыняў гэткіе рэзолюціі:

1. З'езд наймацней пратэстуе проці выдзяленьня ці пашырэньня аўтономіі Галічыны і дамагаецца утварэньня з украінскіх зямель Аўстрыі асобнай правінціі, безпасрэдна злучэнай з рэштай аўстрыяцкіх краёў.

2. Уважаючы, што думка цэнтральных дзержаў стварыць з вызволеных цяпер ад расейскаго панаваньня этнографічна польскіх зямель незалежную Польскую дзержаву становіць запаведзь, што тые-ж дзержавы вызволяць і іншые паняволеные Расеей народы, ў тым ліку народ'украінскі, і створаць з іх самабытные праўнадзержаўные организмы,—мы выступаем з усей цьвёрдасьцю проці прылучэньня ў якой будзь форме украінскай часьці Холмшчыны і іншых украінскіх зямель да будучаго Польскаго гасударства. Наадварот, мы жадаем: а) утварэньня з занятых украінскіх зямель разам с Холмшчынай асобнай адміністрацыйнай адзінкі; b) дапушчэньня украінскай мовы і украінскаго пісьма да публічнаго ужытку на занятых украінскіх землях; с) здаволеньня рэлігійных і культурных патрэб украінскаго народу, організаціі на украінскіх землях украінскіх школ і прыняцьця іх на кошт аўстрыяцка-вэнгерскай монархіі; d) аказаньня не аткладаючы сур'ёзнай экономічнай помачы украінскаму насяленьню на занятых украінскіх землях".

Голас украінцоў—гэта ўжо трэйці голас пратэсту проці прылучэньня да новаладжэнай Польскай дзержавы: з адзінакавай цьвёрдасьцю выступаюць проці падобнай думкі як беларусы, так і літвіны. І мы верым, што цяпер—у часі „вясны малых народоў"—у-ва ўсім сьвеці ня знойдзецца такой дзержавы, каторая выдала бы беларусоў і літвіноў на загубу ў польскіе рукі, — верым, што і небаспечнасць, якая грозіць украінцам, развеецца бяз сьледу.

І. Мелешка.

„У іх нічога німа!"

На людзей, якіе прыходзяць у наш Край с чужых старон, робіць вельмі дзіўнае ўражэньне палажэньне беларусоў у каталіцкім касьцелі. Іх дзівіць, што на Беларуска-Літоўскай зямлі ў касьцелі чутна мова літоўская, чутна мова панаехаўшых да нас польскіх колоністоў, ды не пачуеш ні слова па беларуску. А тож беларусоў каталікоў — немалая грамада: ня менш за два з лішкам мільёны душ!

Дзівуюцца з гэтай прычыны і немцы ды стараюцца дазнацца, як гэта можэ быць? І вось, калі нехта з іх спытаўся ў галавы каталіцкаго духавенства ў беларускай часьці Краю, чаму каталіцкі касьцёл не дапускае ў сябе да ужытку народнай беларускай мовы, ён пачуў атказ: «Бо ў беларусоў нічога німа!»

Гэта заява, каліб нават была зусім праўдзіва, ўсё-ж такі дужа неасьцерожна ў вустах прэдстаўніка духавенства: яна не апраўдывае, а, наадварот, вінаваціць тых, праз каго ў нас „нічога німа!"

Бо быў час, калі ў нас было ўсё: была свая незалежная дзержава, ў якой гасударственай мовай была мова беларуская, былі свае сэймы, свае урады, былі беларускіе гасударственые мужы, каторые кіравалі без ніякіх чужынцоў жыцьцём сваей старонкі і народу; была свая нацыональная культура, пісьменство, навука; быў беларускі касьцёл і цэрква, дзе людзі маліліся і Бога славілі ў роднай беларускай мове, і былі свае кнігі духоўные, а ў тым ліку беларуская біблія, надрукаваная роўна 400 гадоў таму назад — шмат раней, чым прыдбалі сабе Пісьмо Сьвятое ў роднай мове палякі ды маскоўцы! І жыў народ наш вольным, самабытным жыцьцём, і не было тады чэлавека, каторы-бы мог падумаць, што некалі беларуская мова будзе лічыцца нават самімі беларусамі „простай", „мужыцкай"...

Хто вінавайца гэткаго страшэннаго упадку беларускаго народу?

Упадак гэты пачаўся с таго часу, як, пасьля Люблінскай уніі, наш Край пачаў жыць супольным с Польшчай жыцьцём, як да нас пачалі наплываць колоністы с Польшчы. Не без віны і нашы прашчуры — наша шляхта і панство вяльможнае, каторые дзеля розных прывілеёў ад польскіх каралёў, дзеля сваей карысьці едналіся с чужынцамі і прынімалі іх мову, іх звычаі, іх нацыональнасць. Але яд здрады сваей нації і свайго народу ўлілі ў іх душы гэтые прышлые да нас людзі. І ажно да нашых дзён гэтые людзі с падмогай нашых беларускіх адшчэпенцоў і рэнэгатоў вядуць далей сваю нішчучую работу між беларусамі, высысаючы з народу нашаго ўсе яго сокі, забіраючы на службу да сябе ўсе інтэлігентные сілы, якіх не здалелі улавіць маскалі.

Ня дзіва, што ў нас „нічога німа": бо, калі збудзіліся ўрэшці да нацыональнаго жыцьця нашы беларусы, калі пачалі творчую культурную работу, каб стварыць сабе тое, чаго німа, — дык гэтые колоністы с чужой нам Польшчы і папаўшые ў іх сеці сыны нашаго народу выступілі проці беларусоў, змагаліся з беларускім рухам да нацыональнаго адраджэньня пад расейскім панаваньнем і аб'явілі яму сьмяротную вайну с таго момэнту, як уласць Расеі ў нас счэзла. Яны пануюць у каталіцкім касьцёлі і праз касьцёл, замяніўшы Крыж на Белаго Арла, служаць адно польскай справе, прамаўляючы да беларусоў у чужой для іх польскай мове, закладаючы для іх польскіе школы...

Так, у нас „нічога німа", бо нашае духавенство, каторае, едучы да дзікіх плямён, вучыцца мовы тых дзікароў і ў ей з імі гаворыць,—тут, на нашай зямлі, нашай мовы беларускай знаць ня хочэ. Духавенство павінно нам даць кніжку да навукі рэлігіі па беларуску, павінно вучыць нас рэлігіі ў роднай мове. Але яно гэтаго ня робіць, яно сваей павіннасьці перад беларусамі не спаўняе, ды яно-ж апраўдываецца тым, што ў нас „нічога німа!"..

Даволі перэглядзець спісы нашых ксяндзоў,—і мы ўбачым, што між імі аграмадны працэнт беларусоў. Яны беларускую мову знаюць: у ей жэ першые словы казаць вучыліся, яе чулі ад малых дзён, чуюць у сваіх парафіях навакол сябе і цяпер. Але, калі у іншых з іх збудзілося беларускае сумленьне, калі яны выяўляюць ахвоту да працы для свайго народу, — ім гэта забараняе іх духоўная ўласць. І тая-ж уласць пасьля кажэ, што ў беларусоў „нічога німа", што с тэй толькі прычыны духавенство ня можэ нічога для беларусоў зрабіць...

Ніхай так: ніхай „нічога німа" ў нашаго народу,—але затое народ наш, перэтрываўшы сотні гадоў няволі, жыве і астаецца беларускім. А пакуль ёсць у ім іскра жыцьця, датуль можэм верыць, што ён здабудзе ізноў для сябе ўсё тое, што ліхая доля рукамі чужынцоў ад яго забрала.

А. Н.

У Вільні і ваколіцах.

× **Беларускі тэатр.** Справаздачу аб пастаноўцы „Паўлінкі" Янкі Купалы дамо ў чародным нумэры. Гэтак сама і аб кабарэтовым вечары, які адбыўся ў Беларускім Клюбе ў гэту нядзелю, уладжэны сіламі беларускай драматычнай дружыны.

× **Жыдоўскіе народные страўні** ад 1 ліпня да 31 сьнежня таго году мелі даходу 122.672 м., а выдаткоў — 127.130 м. Недастача — каля 5.000 м.

У 10 страўнях разам выдано 959.037 абедоў.

× **„Утрачэные" карты на хлеб.** За апошні час узрасло чысло прыпадкоў, калі паадзінокіе асобы звертаюцца да паліціі з заявай аб утраці карт на хлеб і просяць выдаць ім заверэньне дзеля выдачы новых карт. З гэтай прычыны узнялося падазрэньне, што яны проста прадавалі іншым асобам свае карты і пашпарты. Каб гэтаго далей не магло быць, такіе заверэньня будуць выдаваць толькі заплаціўшы 2 м. і будуць даваць толькі палову тэй порціі хлеба, якая прыпадала на утрачэную карту.

× **Цукерняные вырабы.** Права выробляць цукерняные вырабы дадзено ў Вільні толькі 17 цукернікам.

Аграніченьне заняцьця гэтым промыслам — гэта суровы крок проці тутэйшых цукернікоў, але ён мо' дасць тую карысць, што с прычыны аграніченьня цукерняных вырабоў палепшыцца карміленьне народу. За выпеканьне цукерняных вырабоў без пазваленьня будуць сурова караць, а печыво—конфіскаваць.

× **Аб ачыстцы стрэх.** С прычыны таго, што за апошніе дні выпало многа сьнегу, Stadthauptmann прызывае гаспадароў дамоў парупіцца аб ачыстцы сьнегу са стрэх дамоў. У межах места можна звазіць сьнег толькі на бераг Вільі пры Наберэжнай і Дольнай вуліцы.

× **Летні час** (перэстаноўка гадзіннікоў на 1 гадзіну ўпярод) пачнецца 15 красавіка і будзе трываць да 15 верэсьня.

× **Суд над душэгубам.** Суд над Юр'ем Янушэўскім, забіўшым у Дабраволі 6 асоб, адбудзецца 28 лютаго.

× **Нямецкая артыстычная выстаўка ў Вільні.** За апошні час на выстаўцы былі 150 вучнёў і вучэніц са сваімі вучыцелямі.

× **Новые дробные грошы.** На моцы прыняцьця нямецкім парлямэнтам адпаведнаго закона, скора маюць быць выпушчэны новые 5-фэніговые грошы з алюмінія.

× **Курс рубля:** офіцыальны — 2 м. 00 фэн. за рубель; у банках

Карты.

Калісь, нудзячыся ў плебані,
Жыў стары, сівы ксяндзок;
Ні душы у хаці болей:
Ен, ды служка—то-ж дзядок.
Замаркоціўшысь часамі,
Пачнуць часта між сабой
Казаць казкі і здарэньня,
Чуткі разбіраць з вайной.
Так вось нудна і самотна
Час зганялі крок-за-крок.
Раз так здарылось—дзед змёр быў
І астаўся сам ксяндзок.
Вось с прытугі і самоцьця
Богу моліцца ўвесь час,
Па малітве і газэтку
Разгледае кожны раз.
А пасьля... нуда збальцэла;
Ні пачуць што, ні сказаць,
Ні параіцца с кім-колеч,
Ані с кім пабедаваць.
Цяжка беднаму на сэрцы
Дзень пры дні—адзін, як пень,
Моўчкі соўгаецца ў хаці,
Сам нядужы, як той цень.
Нудна ў хаці... Каб час сцерці,
Стане карты раскладаць
У дзьве кучы, бытцым гэта
С служкай-дзедам меў гуляць:
Сам здае і сам трымае,
Сам тасуе карты ўсе,
Сам заходзіць, б'е сам, покі
Так ахвоты не знясе.
Вось так раскладаўшы карты
Ксёндз ня згледзіць, як той час
Прамінаў у мгненьні вока,—
Дый здарэньне-ж было раз.
Гэты ксёндз з прытугі неяк
Кялібрак*) быў разлажыў—
Свой у дзеда ход спаўняе,
Бытцым той бы так хадзіў.
Вось заняўшысь чуе, з вежаў
Звоняць мшу ўжо адпраўляць,
А прад тым дзяцей ён мусіў
Катахізму навучаць.
Дык с пасьпеху ласьне карты
Ксёндз згроб скора ды ў кішэнь.
Аж пасьля... ды гдзе: ў касьцелі
Вышла справа—чуць ня дрэнь!
Ксёндз, гамонючы з малымі,
Быў ткі добра упацеў,
Дык палез за хусткай: пэўне
Трохі твар абцерці меў.
Ажно во! дастаўшы хусту,
Ен дастаў і карты ўсе
І разсыпаў пры аўтары
Гдзе адна, дзе тры, гдзе дзьве.
Бачэ ксёндз... прыхмурыў чола,
Быц на старасць быў сярдзіт,—
Не згубіўся—дзецям кажэ:
(Верабей стары меў спрыт!)
—Ну, хто з вас во гэта знае?
І пад то ткнуў пальцам ў ніз;
— Ты скажы, што во за карта?
— „Гэта туз!" сказаў Дзяніс,
— Ну, а гэта? да другога
Ксёндз звярнуўся, каб спытаць.
— Гэта дамка пік! той смале;
А старые ту-ж стаяць.
Бо не знаюць добра, блага,
На што гэта ды к чаму?
Ксёндз чародам і так хлопцаў
Перэбраў па аднаму.
Не змыліўся ніхто ў карцэ!
Во тагды, удаўшы від,
Што ўсё стала наумысна,
Да бацькоў прыстаў: „і жыд
Помніць, кажэ, ён на Бога,
Часта моліцца Яму.
А вы што? Глядзіце: дзец
Усе згаршэлі ні кчаму!
Яшчэ пацер дрэнна знаюць,
Як папала крыж кладуць,
Катахізму ані слова,
Што ня ступяць, то ілгуць.
А чаму-ж во карты знаюць?
Кара Божжа жджэ ўсіх вас!
Пекла будзе!".. і так чысьціў
Бацькоў гэных цэлы час...
. . . .
Дык во пры здарэньні гэткім
І карысць была людзям,
А тым часам ксёндз с прыгоды
Лоўка выкруціўся сам.

Альбэрт Паўловіч.

*) гульня старасьвецкая (пасьянс).

пры прадажы — 2 м. 26 ф., пры куплі—2 м. 30 ф.

Пазычковая каса бярэ 6%.

× **Арэшт зладзейскай хэўры.** За апошні час было многа крадзежоў з узломам. Цяпер удалося спаймаць пяць узломшчыкоў і чацьвёра памочнікоў іх, хаваўшых крадзеныя рэчы. Усе яны прызналіся ня толькі да вядомых, але і да невядомых дагэтуль паліціі краж. Аднак, німа надзеі, каб украдзеныя рэчы ўдалося вярнуць іхваладзельцам.

× **Тэмпэратура.** Найвышэйшая і найніжэйшая тэмпэратура за апошніе дні была (па Цэльсію):

	найвыш.	найніж.
за дзень з 14 на 15	— 2°	—11°
„ з 15 на 16	+ 1°	— 4°
„ з 16 на 17	— 2,5°	—13,5°
„ з 17 на 18	— 5,5°	—12°

З усяго Краю.

Самазванны „рэвізор“.

СКОРБУЦЯНЫ, Віленск. пав. Селянін Адольф Фронцкевіч задзержаў на дарозі дзьве кабеты і, выдаваючы сябе за урадніка, адабраў ад іх бульбу. Фальшывага „рэвізора“ віленскі акружны суд засудзіў на год у вастрог.

Высокі госць.

ЛІДА. 8 лютаго Глаўнакамандуючый на Усходзі адведаў лідзкіе школы.

Сьнежные мяцеліцы.

ЛІДА. Даносяць аб сьнежных мяцеліцах у Лідзкім павеці. Дарогі гэтак занесены сьнегам, што па іх нельга праехаць. Іх цяпер расчышчаюць.

Вылаўліваньне спірту.

БАЯРЫ. На пляцу быўшаго бравара робяць пробу дастаць з зямлі выліты спірт асобнымі прыладамі. Гэткая спроба ўдалася добра у Плянтах.

Аварот коопэратывы.

БЕЛАСТОК. Гадавы абарот цэнтральнай коопэратывы пры Мікалаеўскай вул. 28 быў у тым гаду 213.839 м. 46 фэн.

Аткрыцьце лёмбарду.

ГРОДНЯ. У панядзелак, 19 лютаго, ў малым домі на панадворку ратуша аткрыўся местовы лёмбард. Лёмбард пад залог рэчэй дае грошы, або — на жаданьне,— прадае іх за магчыма вышэйшую цэну. Места Гродня атказывае за заложэные рэчы ўсім меньнем сваім у паказанай на квітох сумме.

Біцьцё скаціны.

ГРОДНЯ. Па загаду гродзенскаго граданачальніка з 11 лютаго, забіваць скаціну не ў местовай бойні забаронено. Гэтак сама забаронено ўвазіць сьвежа пасоленае мясо. За нарушэньнэ гэтаго карацімуць штрафам грашмі да 6.000 марак або вастрогам да 6 месяцоў.

Гадоўля авец.

СУВАЛКІ. Ваколіцы Сувалак асабліва прыгодны дзеля гадоўлі авец. Немцы ня могуць зразумець, чаму пры тамтэйшых ідэальных варунках дзеля гэтаго кожын селянін не занімаецца гадоўляй авец. Праўда, тутэйшую пароду авец трэба палепшыць, мешаючы з іншымі, каб яна давала больш воўны.

Справы аб душэгубство.

ПЕСЕЖЫ. У лістападзі 1916 г. тут забілі старасту Рэйгардта, 61 гадоў, за тое, што ён, спаўняючы загады нямецкай уласьці, заяўляў аб работніку Палюкайтісу, каторы занімаўся канакрадзтвам. Палюкайтіс падпільнаваў Рэйнгардта і застрэліў яго з рэвольвэра.

Сувальскі акружны суд 10 лютаго засудзіў убіўцу на сьмерць.

ЮРГЕЛЕУШЧЫНА. 9 ліпня таго году млынара Плашчкоўскаго, яго жонку і цешчу знайшлі забітымі у млыне. Іх трупы былі пакрыты ранамі, зробленымі нажом.

Падазрэньне пало на селяніна Флёр'яна Чэркніса, чэлавека грубаго і склоннаго да ўселякіх гвалтоў, катораго ўжо не раз судзілі за канакрадзтво. Сувальскі акружны суд, прынімаючы пад увагу, што зусім цьвёрдых доказоў віны яго не было, але былі надта сільные улікі, засудзіў яго не на сьмерць, а ў папраўчы вастрог.

Пашырэньне ковенскаго павету.

КОУНА. Яноўскі павет, каторы, як вядома, касуюць, будзе называцца сельскім паветам Коўны і будзе прыслухаць ковенскаму граданачальніку.

Найвышэйшые цэны.

ПІНСК. Камэндант Пінска назначыў найвышэйшые цэны: на вялікіе апэльцыны — 26 фэн., на малые — 17 фэн., на цытрыны — 13 фэн. С прычыны таго, што укрываць скора псуючыеся тавары — трудна, таргоўцы хоч-ня-хоч прымушэны будуць дзержацца назначэных цэн, і грамадзяне іншых мест могуць пазайздросьціць пінчукам танных апэльцын.

ВЕСТКІ З РАСЕІ.

Пецярбурская конфэрэнція.

ШТОКГОЛЬМ. Швэдзкіе газэты пішуць аб пецярбурскай конфэрэнціі саюзьнікоў:

Развязка фінансовых пытаньнёў стаіць для Расеі на першым мейсцы. З гэтай прычыны ясна, што расейскі міністэр фінансоў і дабіваецца аканчацельнай развязкі іх.

Англіцкі урад загадаў сваім дэлегатам, каб яны, будучы ў Пецярбурзі, зрабілі на цара націск дзеля перамены расейскай унутрэнай палітыкі. Апрыч таго, ім загадано выясьніць усе пытаньня аб снарадах і артылеры, цы развязаць пытаньне, на якіх фронтах будзе найбольш карысна іх ужыць. Англія дамагаецца: 1) кантролю над грашыма, якіе Англія дае; 2) перамены ўнутрэнай палітыкі Расеі згодне з англіцкімі жаданьнямі; 3). каб кіраўнічые мейсцы ў расейскім правіцельстве занялі-бы людзі, угодные Англіі.

ШТОКГОЛЬМ. Англіцкіе дэлегаты на пецярбурскай конфэрэнціі востра выступалі проці непопулярных у Англіі Голіцына і Протопопова і зрабілі апошняму аткрыты бойкот, адмовіўшыся быць на устроеным ім банкеці. Затое яны стараліся здабыць прыхільнасць у думскіх кругах, вядучы з дэпутатамі гутаркі аб найтайнейшых справах. Рабоці гэтых дэлегатоў трэба прыпісаць газэтные чуткі аб назначэньні Трэпова, да катораго у Англіі адносяцца прыхільна.

Рэволюцыйны рух.

КОПЭНГАГА. Арэштованы 11 членоў Думы—соцыял-дэмократоў, каторые належаць да ураду ваеннаго камітэту. Іх вінаваціць у змові проці баспечнасьці грамадзянства. Як кажуць, сьледзтво паказало, што яны апрацавалі плян усерасейскай рэвалюціі.

КОПЭНГАГА. „Berlingske Tidende“ даносіць с Пецярбурга, што двое невядомых людзей на вуліцы напалі на марскога міністра Грыгоровіча. Грыгоровіч, маючы аружжэ, не спужаўся і даў адпор нападаўшым, каторые ўцяклі.

ШТОКГОЛЬМ. Расейскіе газэты даносяць, што расейскіе ўласьці выкрылі падгатоўку рэвалюціі ў легальных работніцкіх саюзах. Соцыялісты, як кажуць, пастанавілі ускорыць рэвалюцію ў найбліжэйшых тыднях, не дажыдаючы канца вайны. Знакам дзеля рэвалюціі мелася быць массовая дэмонстрація проці вайны.

Есць чуткі, што да гэтай справы замешаны маршалак ваеннапрамысловаго камітэту, Гучков, і рад прэдстаўнікоў партіі кадэтоў.

АПАРАНДА. У Фінляндіі выкрылі вялікую палітычную змову, да якой замешаны больш за 100 асоб.

Палітычнае ажыўленьне.

ЖЭНЕВА. У пецярбурскіх думскіх кругах пануе вялікае ажыўленьне. У апошні аўторак адбылося у маршалка Думы, Родзянкі, заседаньне камітэту абароны государства. На ім былі члены Дзержаўнай Рады і Думы і маршалкі ваенна-прамышленых камітэтоў, Гучков і Коновалов. На заседаньні адзначывалося, што загад цара ў яго рэскрыпце на імя Голіцына ня споўнен, бо ў габінэці німа еднасьці. Камісія ўпаўнамочыла генэрала Белякова сказаць аб гэтым цару.

Протопопов астаецца.

ШТОКГОЛЬМ. «Бірж. Вед.» пішуць, што міністэр унутрэных спраў, Протопопов, астаецца на сваім мейсцы, ня гледзячы на ўсе гутаркі аб яго адстаўцы. Усе гэтые гутаркі узняліся с таго, што Протопопов заявіў сваім палітычным прыяцелям, што пры некаторых варунках ён пакіне сваё мейсцо. Гэту думку ён цяпер, відаць, аткінуў.

Са свайго боку «Рэч» пішэ, што Протопопов выедзе заграніцу.

Паварот Сазонова?

КОПЭНГАГА. Паводлуг пецярбурскіх вестак, спадзяюцца, што Сазоноў ізноў вернецца на мейсцо міністра. Сазонов у такім прыпадку займець мейсцо міністра фінансоў замест Барка.

Грозьба голаду ў Фінляндіі.

АПАРАНДА. У Фінляндіі адчуваецца значная недастача збожжа і іншых важнейшых спажыўных прадуктоў. Фінляндзкі саюз імпортэроў кажэ, што яму не ўдалося раздабыць вялікшаго запасу спажыўных прадуктоў, а тых, якіе ёсць, хопіць толькі на 2 месяцы.

Развіцьце руху праз Архангельск.

МАЛЬМЭ. На заседаньні бюджэтнай камісіі Г. Думы было заяўлено, што цераз Архангельскі порт у тым гаду—дзякуючы зробленым палепшэньням—прыбыло ў 60 разоў больш тавароў, чым за апошні год перад вайной.

Новая параходная лінія.

ШТОКГОЛЬМ. Акцыйнае параходнае таварыство „Сібір“ мяніцца ў гэтым гаду наладзіць безпасрэдные зносіны цераз Карскае морэ між усходнім узбярэжжэм Амэрыкі і усьцем Енісея. Першые караблі прыбудуць у канцы верэсьня або ў пачатку кастрычніка.

Румынія ў руках Расеі.

ШТОКГОЛЬМ. Як пішэ „Рэч“, між расейскім і румынскім правіцельствам ідуць перэгаворы аб назначэньні расейскаго цывільнаго губэрнатара ў апынуўшайся ў руках Расеі часьці Румыніі.

Адгалоскі ўзрывоў.

БЭРГЕН. Падарожны с Пецярбурга апаведае, што ён быў у Архангельску ў часі быўшых там узрывоў. Узрыў здарыўся ў ваенным порці пры разгрузцы аднаго параходу з амуніціей Узрыў быў гэткі сільны, што ўсе жывые стварэньня на 1 кілём. навакол былі забіты або ранены. Страты лічаць блізка на 50 мільёноў рублёў.

З усяго сьвету.

Міжнародная каталіцкая унія.

ЦУРЫХ. 12 і 13 лютаго тут адбылася конфэрэнція прэдстаўнікоў каталіцкіх партій Аўстрыі і Швэйцарыі. Папежу паслалі тэлеграму с прыветам. На конфэрэнціі ішла гутарка аб праекці утварыць міжнародную каталіцкую унію.

ТЭЛЕГРАМЫ.

Нямецкіе апавешчэньня:

16.II. Заходні тэатр:

Фронт Рупрэхта Баварскаго: На паўночным усходзі ад Армант'ер, на палудні ад каналу Лябассэ і ў ваколіцах Соммы да ночы быў сільны агонь артылерыі. Сабраную ў акопах пяхоту ворагоў задзержываў артылерыйскі агонь, і з гэтай прычыны атак не было.

Фронт нямецкаго Насьледніка: У Шампані, на поўдні ад Ріпон, пасьля удачнай падгатоўкі артылерыйскім і мінамётным агнём, наша пяхота здабыла штурмам чатыры лініі ворагоў на шырыні 2600 мэтроў і на 800 мэтроў у глыб. Узяты ў палон 21 афіцэр і 837 салдатоў, здабыты 20 кулемётоў і 1 мінамёт. У вечары і сягоньня

раніцай ворагі вялі дарэмна контратакі, каб адабраць назад утрачаные пазыціі. На заходнім беразі Мозэля нямецкіе патрулі дайшлі да 3 лініі ворагоў і вярнуліся с 44 палоннымі французамі.

Работа лятуноў з абедзвьех старон была значная. Ворагі утрацілі 7 самалётоў.

Усходні тэатр.

Фронт Леопольда Баварскаго: Між Балтыцкім морам і Днестрам пры сьнежнай мяцеліцы баевая работа была жывейша толькі ў некаторых пунктах. Пры Быстрыцы Солотвінскай адбіта расейская атака.

На фронтах эрц-гэрцога Іозэфа, Макензэна і Македонскім—без выдатных прыпадкоў.

17.II. Заходні тэатр:

Фронт Рупрэхта Баварскаго: На фронці Артуа і ў ваколіцах Соммы артылерыйская бітва дайшла значнай сілы. На поўдні ад Мірамон адбіт сільны англіцкі штурм, прыгатаваны барабанным агнём.

Фронт нямецкаго Насьледніка: На рацэ Эн і ў Шампані, на поўдні ад Ріпон, адбіты наступленьня французоў. На Сомме нашы лятуны ўзарвалі ў ворагоў некольскі складоў са снарадамі. Узрывы і трасеньне зямлі былі заўважаны ў С. Кантэн.

Усходні тэатр:

Фронт Леопольда Баварскаго: Пры Ілукшце, ў ваколіцах Луцка, пры Зборове, на поўдні ад Бэрэжан і на палудзенным заходзі ад Станіслава адбіты расейскіе патрулі.

Фронт эрц-гэрцога Іозэфа: На вяршынах на поўначы ад Ойтоса ад раніцы узняліся бітвы.

На фронці Макензэна і на Македонскім фронці без выдатных прыпадкоў.

18. II. Заходні тэатр.

Фронт Рупрэхта Баварскаго: Сільные патрулі ворагоў пасьля вострай падгатоўкі агнём прабавалі ўварвацца ў нашы акопы на поўначы ад Армант'ер, на паўночным заходзі ад Ліль, на поўначы ад каналу Лябассэ і пры Рамсар. Яны былі адбіты часьцю штыкамі, часьцю агнём, ды пакінулі нам палонных. Пасьля адбіцьця 18 лютаго вечарам штурму ворагоў на поўдні ад Мірамон, ворагі ў начы узмацавалі свой агонь артылерыі і атакавалі наабапол Анкр. У часі трываўшых увесь дзень біт с пераменным шчасьцем мы ўзялі 130 палонных, 5 кулемётоў, ды пасьля пакінулі ворагам нашы пазыціі ў вырвах. На поўдні ад Піс адбіта вострая атака англічан. Усе пазыціі ў нашых руках. Пры Уаз патруль прывёў 14 палонных.

Фронт нямецкаго Насьледніка: У Шампані ворагі паддзержывалі вострый артылерыйскі і мінамётны агонь проці нашых новых пазыцій пры Ріпон. Атак не было.

У начы на 17 лютаго адзін з нашых лятучых караблёў скінуў многа бомб на место і порт Булонь.

Усходні тэатр:

Фронт Леопольда Баварскаго: Пры Лавкесі, на палудзенным заходзі ад Дзьвінска, нашы патрулі ўварваліся на расейскіе лініі і прывялі назад каля 50 палонных.

Фронт эрц-гэрцога Іозэфа: У гарах на поўначы ад даліны Ойтос расейцы перасталі штурмаваць, калі першая хваля штурмаваўшых была аткінута нашым агнём.

Фронт фэльдмаршалка Макензэна: Нічога новаго.

Македонскі фронт: На поўначы ад возера Дойран аткінута атакаваўшая рота англічан.

Аўстрыяцкае апавешчэньне.

ВЕНА 16.II. Усходні тэатр: (гл. нямецк. апав.).

Палудзенна-усходні (албанскі) тэатр: Францускі полк з артылерыей атакаваў стаяўшых на заходзі ад Корку аўстрыяцкіх егроў і албанскіх дабравольцоў, каторые, не прыняўшы бітвы, адыйшліся на свае пазыцыі ў гарах.

Адстаўка эрц-гэрцога Фрыдрыка.

ВЕНА. Б. Главнакамандуючый аўстрыяцкімі сіламі фэльдмаршалак эрц-гэрцог Фрыдрык атрымаў адстаўку, як намесьнік Імператара, і назначан дзеля спэцыальных загадоў пры главнай кватэры.

Цяжкая проба.

ЛОНДОН. Міністэр Гэндэрсон у сваей прамові ў Манчэстэры ўчора сказаў:

„Мы адчуваем, што наш адважны народ і нашы саюзьнікі павінны будуць у найбліжэйшых месяцах выдзержаць цяжэйшую, чым калі, пробу. Я зусім згаджаюся з гэтай думкай“.

Грэцкая трагедія.

БЭРН. «Corr. della Sera» даносіць:

Грэцкае насяленьне думае, што саюзьнікі грозьбай голаду хочуць вызваць рэвалюцію проці караля. Але ад блокады расьце і укрытая ненавісць да староннікоў Вэнізэлоса, каторые найбольш вінаваты у блокадзе і гвалтах саюзьнікоў.

Разрыў між Амэрыкай і Нямеччынай.

РОТТЭРДАМ. Амэрыканскі парлямэнт прыняў праект закона, паводлуг каторага на флот асыгнуецца 1 мільярд 200 мільёноў марак.

БЭРЛІН. Нямецкі пасол у Вашынгтоне, гр. Бэрнсдорфф, сказаў журналістам, што ён перакенан аб немагчымасьці нямецкаамэрыканскай вайны.

БЛОКАДА АНГЛІІ.

БЭРЛІН. Імператар выдаў прыказ для флоту, ў якім, між іншым, гаворыцца:

„У станоўчай бітве, якая нас жджэ, мой флот павінен ужыць проці нашых ворагоў, як аружжэ, голад, перарываючы ўселякімі спосабамі іх марскіе зносіны... Я спадзяюся, што падводные лодкі зламаюць ваяўнічае настраеньне нашых ворагоў.“

БЭРЛІН. Адна падводная лодка, якая да лютаго затапіла 16.000 тонн, затапіла ад 9 да 14—5.000.

ЛОНДОН. Ллойд даносіць, што ад 1 да 8 лютаго затоплены 146 караблёў.

БЭРЛІН. У 24 гадзіны адна з нашых падводных лодак затапіла 4 параходы ёмкасьцю разам 51.800

АЛЕКСАНДРЫЯ. Затоплены два англіцкіе параходы с пшаніцай 11.000 і 10.000 тонн.

РОТТЭРДАМ. Паводлуг тутэйшых ведамасьцей, у Англіі плацяць ужо ўселякую цэну за масло.

БЭРЛІН. Вярнуўшыеся с падарожы падводные лодкі даносяць, што ў Паўночным моры яны не бачылі ніякаго параходнаго руху.

КОПЭНГАГА. „Politiken“ піша: „Зніштожэные да студня 1917 году параходы мелі 4½ мільёны тонн ёмкасьці, — значыць, дзесятую часць ёмкасьці ўсіх параходаў сьвету.

БЭРН. Агенцтво „Nationale“ даносіць, што амэрыканскі параход „Lyman Law“ затоплен аўстрыяцкай падводнай лодкай.

Спіс ваенна-палонных з нашаго краю.

З Вільні і Віленскай губэрні.

Hauptfestungslazarett Posen.

Шапіро Самуэль, Даўгінаво.
Канторовіч Юдэль, Азарцы.

Табор для ваенна-палонных Sprottau.

Блажэвіч Язэп, Хмызюлька.
Карлё Владыслаў, Ново-Вілейск.
Кяпсня Броніслаў, Залесьсе.
Пількевіч Валер'ян, Дайгічах.
Козакевіч Вінцэнты, Чуркі.
Цьвіклінскі Юльян, Ашмяна.
Стэфановіч Александар, Кавалеўшчына.
Смогур Фабіян, Сьвілішкі.
Слыковіч Вінцэнты, Табарышкі.
Малец Антон, Навасёлкі.
Тарайліс Станіслаў, Мешкаліва.
Левіцкі Казімір, Роскош.
Сеніца Вінцэнты, Кролькі.
Гудайко Аўгустын, Сташкунішкі.
Недзьвецкі Адам, Сычмента.
Мазукевіч Адам, Стадаловы.
Міхайч Міхаіл, Ледзішкі.
Кульніс Ян, Рыданы.
Ківільшэ Эдвард, Вішнцы.
Сакалоўскі Александар, Засьцянак Магазин.
Рамулевіч Тамаш, Полоцішкі.
Гайдоновіч Вінцэнты, Прены.
Володкевіч Александар, Стольгау.
Сімачко Тамаш, Мале-Сэранкі.
Янкоўскі Франц, Паставы.
Тубіс Броніслаў, Падліпяны.
Зыткевіч Вінцэнты, Вільня.
Архімовіч Антон, Псовіно.
Вісьняк Ян, Гаулі.
Граблінскі Якаў, Жвіранкі.
Шут Адам, Шуты.
Рыхліцкі Вінцэнты, Сьвідно.
Шышко Станіслаў, Камёнка.
Верцэвіч Броніслаў, Кусе.
Кальбун Язэп, Бацлаве.
Годяіцкі Ян, Мецаны.
Вісьнеўскі Станіслаў, Шуміліпкі.
Баневіч Антон, Аколіца Кульны.
Вешорт Нікадзім, Ведвічы.
Кухарскі Пётр, Вызуткі.
Багдзевіч Язэп, Кальвішкі.

(Далей будзе).

АБВЕСТКІ.

Друкавана у друкарні М. Кухты. Выдавецтво «Гоман». Рэдактар В. Ластоўскі.